

**ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРО ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ
УКРАЇНИ**

**DECLARATION
ON THE STATE SOVEREIGNTY
OF UKRAINE**

Верховна Рада Української РСР
The Supreme Rada of the Ukrainian S.S.R.

**ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРО ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ
УКРАЇНИ**

**DECLARATION
ON THE STATE SOVEREIGNTY
OF UKRAINE**

Київ, 16 липня 1990 — Kiev, July 16, 1990

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ

Верховна Рада Української РСР,
виражаючи волю народу України,
прагнучи створити демократичне суспільство,
виходячи з потреб всебічного забезпечення прав і свобод людини,
шануючи національні права всіх народів,
дбаючи про повноцінний політичний, економічний, соціальний і ду-
ховний розвиток народу України,
визнаючи необхідність побудови правової держави,
маючи на меті утвердити суверенітет і самоврядування народу
України,

ПРОГОЛОШУЄ

державний суверенітет України як верховенство, самостійність, пов-
ноту і неподільність влади республіки в межах її території та незалежність
і рівноправність у зовнішніх зносинах.

I. Самовизначення української нації

Українська РСР як суверена національна держава розвивається в
існуючих кордонах на основі здійснення українською нацією свого не-
від'ємного права на самовизначення.

Українська РСР здійснює захист і охорону національної державності
українського народу.

Будь-які насильницькі дії проти національної державності України з
боку політичних партій, громадських організацій, інших угруповань чи
окремих осіб переслідується за законом.

II. Народовладдя

Громадяни республіки всіх національностей становлять народ України.
Народ України є єдиним джерелом державної влади в республіці.

Повновладдя народу України реалізується на основі Конституції рес-
публіки як безпосередньо, так і через народних депутатів, обраних до
Верховної і місцевих Рад Української РСР.

Від імені всього народу може виступати виключно Верховна Рада
Української РСР. Жодна політична партія, громадська організація, інше
угруповання чи окрема особа не можуть виступати від імені всього
народу України.

III. Державна влада

Українська РСР самостійна у вирішенні будь-яких питань свого дер-
жавного життя.

Верховна Рада Української РСР
The Supreme Rada of the Ukrainian S.S.R.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ

DECLARATION ON THE STATE SOVEREIGNTY OF UKRAINE

Translated by Roma Hadzewycz
The Ukrainian Weekly

Published by Smoloskyp Publishers
P.O. Box 561, Ellicott City, Md. 21043, USA
Tel. & Fax: (301) 461-1764
and
Ukraine 2000: The Washington Committee
in Support of Ukraine
1511 K Street, NW, Suite 1100, Washington, D.C. 20005
Tel.: (202) 347-4264 • Fax: (202) 347-4267

Printed by Ukraprint, Inc. 10902 Summit Ave.
Woodstock, Md. 21163

Printed and bound in the United States of America

Українська РСР забезпечує верховенство Конституції та законів республіки на своїй території.

Державна влада в республіці здійснюється за принципом її розподілу на законодавчу, виконавчу та судову.

Найвищий нагляд за точним і однаковим виконанням законів здійснюється Генеральним прокурором Української РСР, який призначається Верховною Радою Української РСР, відповідальний перед нею і тільки її підзвітний.

IV. Громадянство Української РСР

Українська РСР має своє громадянство і гарантує кожному громадянину право на збереження громадянства СРСР.

Підстави набуття і втрати громадянства Української РСР визначаються Законом Української РСР про громадянство.

Всім громадянам Української РСР гарантується права і свободи, які передбачені Конституцією Української РСР і нормами міжнародного права, визнаними Українською РСР.

Українська РСР забезпечує рівність перед законом усіх громадян республіки незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної приналежності, статі, освіти, мови, політичних поглядів, релігійних переконань, роду і характеру занять, місця проживання та інших обставин.

Українська РСР регулює імміграційні процеси.

Українська РСР виявляє турботу і вживає заходів щодо охорони і захисту інтересів громадян Української РСР, які перебувають за межами республіки.

V. Територіальне верховенство

Українська РСР здійснює верховенство на всій своїй території.

Територія Української РСР в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди.

Українська РСР самостійно визначає адміністративно-територіальний устрій республіки та порядок утворення національно-адміністративних одиниць.

VI. Економічна самостійність

Українська РСР самостійно визначає свій економічний статус і закріплює його в законах.

Народ України має виключне право на володіння, користування і розпорядження національним багатством України.

Земля, її надра, повітряний простір, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території Української РСР, природні ресурси її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, весь економічний і науково-технічний потенціал, що створений на території України, є власністю її народу, матеріальною основою суворенітету республіки і використовуються з метою забезпечення матеріальних і духовних потреб її громадян.

Українська РСР має право на свою частку в загальносоюзному

багатстві, зокрема в загальносоюзних алмазному та валютному фондах і золотому запасі, яка створена завдяки зусиллям народу республіки.

Вирішення питань загальносоюзної власності (спільноЯ власності всіх республік) здійснюється на договірній основі між республіками — суб'ектами цієї власності.

Підприємства, установи, організації та об'єкти інших держав і їхніх громадян, міжнародних організацій можуть розміщуватись на території Української РСР та використовувати природні ресурси України згідно з законами Української РСР.

Українська РСР самостійно створює банкову (включаючи зовнішньоекономічний банк), цінову, фінансову, митну, податкову системи, формує державний бюджет, а при необхідності впроваджує свою грошову одиницю.

Вищою кредитною установою Української РСР є національний банк України, підзвітний Верховній Раді Української РСР.

Підприємства, установи, організації та виробничі одиниці, розташовані на території Української РСР, вносять плату за використання землі, інших природних і трудових ресурсів, відрахування від валютних надходжень, а також сплачують податки до місцевих бюджетів.

Українська РСР забезпечує захист всіх форм власності.

VII. Екологічна безпека

Українська РСР самостійно встановлює порядок організації охорони природи на території республіки та порядок використання природних ресурсів.

Українська РСР має свою національну комісію радіаційного захисту населення.

Українська РСР має право заборонити будівництво та припинити функціонування будь-яких підприємств, установ, організацій та інших об'єктів, які спричиняють загрозу екологічній безпеці.

Українська РСР дбає про екологічну безпеку громадян, про генофонд народу, його молодого покоління.

Українська РСР має право на відшкодування збитків, заподіяних екології України діями союзних органів.

VIII. Культурний розвиток

Українська РСР самостійна у вирішенні питань науки, освіти, культурного і духовного розвитку української нації, гарантує всім національностям, що проживають на території республіки, право їх вільного національно-культурного розвитку.

Українська РСР забезпечує національно-культурне відродження українського народу, його історичної свідомості і традицій, національно-етнографічних особливостей, функціонування української мови у всіх сферах суспільного життя.

Українська РСР виявляє піклування про задоволення національно-культурних, духовних і мовних потреб українців, що проживають за межами республіки.

Національні, культурні та історичні цінності на території Української РСР є виключно власністю народу республіки.

Українська РСР має право на повернення у власність народу України національних, культурних та історичних цінностей, що знаходяться за межами Української РСР.

IX. Зовнішня і внутрішня безпека

Українська РСР має право на власні Збройні Сили.

Українська РСР має власні внутрішні війська та органи державної безпеки, підпорядковані Верховній Раді Української РСР.

Українська РСР визначає порядок проходження військової служби громадянами республіки.

Громадяни Української РСР проходять дійсну військову службу, як правило, на території республіки і не можуть використовуватись у військових цілях за її межами без згоди Верховної Ради Української РСР.

Українська РСР урочисто проголошує про свій намір стати в майбутньому постійно нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках і дотримується трьох неядерних принципів: не приймати, не виробляти і не набувати ядерної зброї.

X. Міжнародні відносини

Українська РСР як суб'єкт міжнародного права здійснює безпосередні зносини з іншими державами, укладає з ними договори, обмінюються дипломатичними, консульськими, торговельними представництвами, бере участь у діяльності міжнародних організацій в обсязі, необхідному для ефективного забезпечення національних інтересів республіки у політичній, економічній, екологічній, інформаційній, науковій, технічній, культурній і спортивній сферах.

Українська РСР виступає рівноправним учасником міжнародного спілкування, активно сприяє зміцненню загального миру і міжнародної безпеки, безпосередньо бере участь у загальноєвропейському процесі та європейських структурах.

Українська РСР визнає перевагу загальнолюдських цінностей над класовими, пріоритет загальновизнаних норм міжнародного права перед нормами внутрішньодержавного права.

* * *

Відносини Української РСР з іншими радянськими республіками будується на основі договорів, укладених на принципах рівноправності, взаємоповаги і невтручання у внутрішні справи.

Декларація є основою для нової Конституції, законів України і визначає позиції республіки при укладанні міжнародних угод. Принципи Декларації про суверенітет України використовуються для укладання Союзного договору.

Київ, 16 липня 1990 року

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

DECLARATION ON THE STATE SOVEREIGNTY OF UKRAINE

The Supreme Rada of the Ukrainian S.S.R.,

- expressing the will of the people of Ukraine;
- striving to create a democratic society;
- acting on the need to secure fully human rights and freedoms;
- respecting the national rights of all peoples;
- concerned for the fullest possible political, economic, social and spiritual development of the people of Ukraine;
- recognizing the necessity of establishing a state based on the rule of law;
- having as a goal the affirmation of sovereignty and self-rule of the people of Ukraine;

PROCLAIMS

the state sovereignty of Ukraine — the supremacy, independence, plenariness and indivisibility of the republic's authority within the boundaries of its territory and its independence and equality in external relations.

I. Self-Determination of the Ukrainian Nation

The Ukrainian S.S.R., as a sovereign national state, develops within existing boundaries on the basis of the realization of the Ukrainian nation's inalienable right to self-determination.

The Ukrainian S.S.R. implements the protection and defense of the national statehood of the Ukrainian people.

Any violent actions against the national statehood of Ukraine on the part of political parties, public organizations or other groups or individuals will be prosecuted in accordance with the law.

II. Rule of and by the People

Citizens of the republic of all nationalities constitute the people of Ukraine. The people of Ukraine are the sole source of state authority in the republic.

The complete authority of the people of Ukraine is actualized on the basis of the republic's Constitution, directly, as well as through the people's deputies elected to the Supreme Rada and local councils of the Ukrainian S.S.R.

Only the Supreme Rada of the Ukrainian S.S.R. may speak in the name of the entire people. No political party, public organization or other group or individual can speak in the name of the entire people of Ukraine.

III. State Authority

The Ukrainian S.S.R. independently decides all issues regarding its state affairs.

The Ukrainian S.S.R. guarantees the primacy of the Constitution and the laws of the republic on its territory.

State authority in the republic is exercised in accordance with the principle of its separation into legislative, executive and judicial branches.

Ultimate oversight, as regards the precise and uniform enforcement of the law, is exercised by the Procurator General of the Ukrainian S.S.R., who is appointed by the Supreme Rada of the Ukrainian S.S.R., and is responsible to it and accountable only to it.

IV. Citizenship of the Ukrainian S.S.R.

The Ukrainian S.S.R. has its own citizenship and guarantees each citizen the right to retain the citizenship of the U.S.S.R.

The basis for acquiring and for forfeiting citizenship of the Ukrainian S.S.R. is determined by the Ukrainian S.S.R.'s law on citizenship.

All citizens of the Ukrainian S.S.R. are guaranteed the rights and freedoms provided for by the Constitution of the Ukrainian S.S.R. and by those standards of international law recognized by the Ukrainian S.S.R.

The Ukrainian S.S.R. guarantees equality before the law to all citizens of the republic regardless of their ancestry, social or property status, racial or national identity, sex, education, language, political views, religious beliefs, the type and nature of their occupation, their place of residence or other conditions.

The Ukrainian S.S.R. regulates all immigration processes.

The Ukrainian S.S.R. expresses its concern for and takes measures to protect and defend the interests of the citizens of the Ukrainian S.S.R. beyond the republic's borders.

V. Territorial Supremacy

The Ukrainian S.S.R. exercises supremacy on its entire territory.

The territory of the Ukrainian S.S.R. within existing borders is inviolable and cannot be changed or utilized without its consent.

The Ukrainian S.S.R. independently determines the administrative-territorial system of the republic and the procedures for establishing national administrative units.

VI. Economic Independence

The Ukrainian S.S.R. independently determines its economic status and secures it in law.

The people of Ukraine have the exclusive right to the ownership, use and disposition of the national resources of Ukraine.

The land, its mineral wealth, airspace, water resources and other natural resources found within the borders of the territory of the Ukrainian S.S.R., the natural resources of its continental shelf and its exclusive maritime economic zone, and all economic and scientific-technical potential created on the territory of Ukraine are the property of its people, the material foundation of the republic's sovereignty, and are used with the aim of providing for the material and spiritual needs of its citizens.

The Ukrainian S.S.R. has the right to its share of the all-Union wealth,

especially of all-Union diamond and hard currency stocks and gold reserves which share was realized through the efforts of the people of the republic.

Issues concerning all-Union property (the common property of all the republics) shall be resolved on the basis of agreements between the republics, the principals as with regard to this property.

Enterprises, institutions, organizations and facilities of other states and their citizens and of international organizations may locate on the territory of the Ukrainian S.S.R. and use the natural resources of Ukraine in accordance with the laws of the Ukrainian S.S.R.

The Ukrainian S.S.R. independently establishes banking (including a bank for external economic activity), pricing, financial, customs and tax systems, prepares a state budget, and, if necessary, introduces its own currency.

The National Bank of Ukraine, which is accountable to the Supreme Rada of the Ukrainian S.S.R., is the highest credit institution of the Ukrainian S.S.R.

Enterprises, institutions, organizations and production units located on the territory of the Ukrainian S.S.R. pay a fee for use of the land and other natural and labor resources and remit deductions from their currency receipts, as well as pay taxes to local budgets.

The Ukrainian S.S.R. provides for the protection of all forms of ownership.

VII. Environmental Safety

The Ukrainian S.S.R. independently determines the manner of organizing the protection of the environment on the territory of the republic and procedures for the use of natural resources.

The Ukrainian S.S.R. has its own national committee on the protection of the population from radiation.

The Ukrainian S.S.R. has the right to ban the construction and to halt the operation of any enterprises, institutions, organizations and other entities that constitute a threat to environmental safety.

The Ukrainian S.S.R. cares for the environmental safety of its citizens, the genetic stock of its people and their young generation.

The Ukrainian S.S.R. has the right to compensation for damages to the environment of Ukraine brought about by the acts of Union agencies.

VIII. Cultural Development

The Ukrainian S.S.R. independently decides issues of science, education and the cultural and spiritual development of the Ukrainian nation and guarantees to all nationalities living on the territory of the republic the right to free national and cultural development.

The Ukrainian S.S.R. ensures the national and cultural rebirth of the Ukrainian nation, its historical consciousness and traditions, its national and ethnographic characteristics and the functioning of the Ukrainian language in all spheres of social activity.

The Ukrainian S.S.R. sees to it that the national, cultural, spiritual and language needs of Ukrainians living outside of the republic's borders are satisfied.

The national, cultural and historical treasures on the territory of the Ukrainian S.S.R. are the sole property of the people of the republic.

The Ukrainian S.S.R. has the right to have those of its national, cultural and historical treasures that are found outside the borders of the Ukrainian S.S.R., returned to the ownership of the people of Ukraine.

IX. External and Internal Security

The Ukrainian S.S.R. has the right to its own armed forces.

The Ukrainian S.S.R. has its own internal armies and organs of state security, which are subordinate to the Supreme Rada of the Ukrainian S.S.R.

The Ukrainian S.S.R. determines how citizens of the republic are to perform their military service.

Citizens of the Ukrainian S.S.R. perform their active military service, as a rule, on the territory of the republic and cannot be engaged for military purposes beyond its borders without the consent of the Supreme Rada of the Ukrainian S.S.R.

The Ukrainian S.S.R. solemnly declares its intention of becoming, in the future, a permanently neutral state that does not participate in military blocs and adheres to three nuclear-free principles: not to accept, not to produce and not to acquire nuclear weapons.

X. International Relations

The Ukrainian S.S.R., as a principal of international law, conducts direct relations with other states, enters into agreements with them, exchanges diplomatic, consular and trade missions, and participates in the activities of international organizations to the full extent necessary in order to secure effectively the republic's national interests in the political, economic, ecological, informational, scientific, technical, cultural and sports spheres.

The Ukrainian S.S.R. acts as an equal participant in international affairs, actively promotes the strengthening of world peace and international security and directly participates in the all-European process and in European structures.

The Ukrainian S.S.R. recognizes the pre-eminence of universal human values over class values and the primacy of universally accepted standards of international law over standards of internal state law.

* * *

The relations of the Ukrainian S.S.R. with other Soviet republics are built on the foundation of treaties entered into on the basis of the principles of equality, mutual respect and non-interference in internal affairs.

The Declaration is the foundation for a new Constitution and laws of Ukraine and defines the position of the republic in concluding international accords. The principles of the Declaration on the Sovereignty of Ukraine are to be used in the preparation of a new Union treaty.

Kiev, July 16, 1990

THE SUPREME RADA OF THE UKRAINIAN S.S.R.